

Karel Buš

JSME TADY S TEBOU

dauphin

Karel Buš (1970)

Občanským povoláním architekt vzdálený literárním kruhům.

Novela *Jsme tady s tebou* vznikala spontánně v překotném rytmu a naléhavosti vypovědět příběh naší současnosti.

Příběh, který nikdo z nás netouží prožít, ale který se může stát komukoli. Příběh lidí, které denně potkáváme a o jejichž hluboké bolesti netušíme. Až do doby, než se sami staneme účastníky osudů, které bychom rádi změnili.

Karel Buš

JSME TADY S TEBOU

Dauphin
2011

Tato kniha vychází za laskavé podpory firmy
MysticSkates spol. s r. o.

© Karel Buš, 2011

© Dauphin, 2011

Foto © Jan Horáček, 2011

ISBN 978-80-7272-240-9

ISBN 978-80-7272-266-2 Pdf

ISBN 978-80-7272-267-0 epub

Adamovi, Tereze, Maxovi

„Jsi se posral, ne?“ odvětil brunátně Gabrielův starší brácha a v očích mu jiskřily blesky.

„Snad toho po tobě tak moc nechci,“ řekl Gabriel a zadíval se svému bratrovi dlouze do očí. Pohledem zavadil o naběhlé žíly na jeho krku a věděl, která bije. Takhle vybuzený bývá, pomyslel si, jen když musí řešit trable s mladším bratrem Tomášem. Doufal, že to brácha chytne do svých rukou a nenechá jej v tom samotného, ale jeho odpověď byla příliš jednoznačná.

„Bud' v klidu, jsem se s ním pral naposledy minulý týden, takže teď je řada na tobě! Zítra bych se s ním rozhodně rvát nechtěl, protože bych ho ...,“ nedokončil bratr. Gabriel se velmi neochotně smířoval s myšlenkou, že zítra to bude muset s Tomášem sehrát sám.

„Jasně, že pojedu, ale budu řídit a ty si s ním dělej vzadu v autě, co chceš,“ pokračoval nekompromisně. „Počítej s tím, že ti tam určitě nebude klidně sedět a čekat, až na něj hodí síť,“ vychrlil ze sebe už hodně rozčílený. Byl ze všech nejmín pro to, aby Tomáš zůstal natrvalo v ústavu, ale na druhé straně se už o něj odmítal starat víc než ostatní. Měl vztek i sám na sebe a dusila ho hlavně vlastní bezmocnost.

„Já ho tu mám na krku pořád, ty jsi pryč, tak se jednou snaž!“, ukončil rázně debatu už takřka šep-

tem, protože se bál, aby někde za rohem nestál Tomáš a neposlouchal. Mnohdy chodil po domě jako stín.

Tomáš byl komplikovaný příběh s nejasnou budoucností. Byl odmalička nemocný. To si samozřejmě uvědomovali, až když dospíval, do té doby měli všichni snahu jeho podivné chování omlouvat věkem. Hromádka prášků, které každý den ráno bral, činila život pro jeho nejbližší více či méně snesitelným. Manické fáze, kdy celé noci probděl a potuloval se po spícím domě, se střídaly s obdobím naprosté skleslosti, která nebrala konce. Po většinu dne mlčel, zíral před sebe, trpěl zmatkem a beznadějí, ale jeho okolí si oddechlo. Nehrozilo, že zdemoluje dům, zapálí kuchyň, když se z ničeho nic, při čtení nějaké pokleslé literatury ve čtyři hodiny ráno, rozhodne zakouřit si v kuchyni čínský zelený čaj zabalený v cigaretovém papírku do tvaru jointa.

„Ten joint mi nechutnal,“ pronesl později a tak ho jednoduše hodil do koše v rohu pokoje. Samozřejmě se neobtěžoval nedopalek uhasit. Štiplavý dým v mžiku probudil celý dům, který stejně spával jen napůl. Plameny šlehaly z plastového koše, který se žářem nadýmal a tekl a hlavně pekelně smrděl. Ale zelená voda z buclaté vázy se zvadlými květinami požár rázně ukončila, aniž si toho Tomáš skoro všiml. Protože už dávno začal pastelkami do sešitu malovat zátiší na stole, jak se to učil při skupinových terapiích v různých ústavech, kde velmi zřídka a nerad pobýval. Jako by ani nevnímal, že celý dům je

vzhůru nohama. Ve skutečnosti bylo to zátiší slovy nepopsatelný chlívek na psacím stole jeho pokoje v patře domu a Tomáš vždy zůstával u prvních tahů tužkou. Jakákoliv činnost jej dokázala v tomhle stavu zaujmout tak maximálně deset minut.

V podvědomí rodiny bojovaly věčný boj láska k Tomášovi a únava z neustálého stresu, plynoucího z představy, co toho blázna zase napadne. Tentokrát byl ale úplně mimo, odmítal brát prášky, zcela pohlcen nekonečnou energií, která spalovala poslední zbytky jeho soudnosti.

Začalo to už před pár týdny, kdy se Tomáš jednoho horkého rána vydal v tričku a v šortkách, bosky s hudbou na uších stopem do Prahy. Den před tím zdemoloval ohromnou rezavou sekerou auto, protože, jak při tom vykřikoval: „Auto se spalovacím motorem je ten nejškodlivější šmejd na planetě!“ Třískal a kopal jak pominutý do karoserie, oken a zpětných zrcátek s takovou razancí, že z auta udělal po pár minutách vrak.

Bráchové nebyli doma, možná proto se Tomáš tak rozparádil. K bratrům měl respekt, cítil, že by došlo na pěsti. Ale otec s matkou jen zděšeně hleděli z verandy a drželi se v objetí, aniž by se mu v čemkoliv pokusili zabránit. Možná kvůli veřejnému pohoršení, možná taky kvůli jeho osmdesáti kilům živé váhy a možná jen kvůli němu samotnému se neodhodlali zavolat policii. Tu noc spal v altánu na stole. Spíš bděl. Spát mu nešlo. Přes zmatek, co měl v hlavě, asi cítil, že to přehnal a raději vyklidil pole.

Ale nejspíš mu v té manické jízdě nedocházelo vůbec nic a do Prahy druhý den vyrazil jen tak, navštívit pár přátel a změnit vzduch.

Domů se vrátil po čtrnácti dnech, sice stabilizovaný, ale zároveň o to víc napumpovaný neklidem. Bloudil několik dní bez spánku městem, ze sluchátek mu duc-duc-duc do hlavy tlouklo nelítostné techno, které si, kdo ví proč, vzal sebou. Těch pár známých, které v Praze znal, nebylo doma. Když zběsile zvonil na domovní zvonky, nikdo neotevřel. K bráchovi se neodvážil, tušil, že už bude o jeho průšvihů vědět, nebo si zoufale nemohl vybavit žádná jména, obličeje, adresy a telefony. Vlastně nakonec nevěděl, koho by navštívil.

Spal na lavičce na Petříně, nesměle si přisedával k piknikům v zelené trávě, které v obrovské euforii pořádali denně studenti, aby oslavili čerstvě složenou maturitu, posedával za stoly ve velké zahradní restauraci pod kaštany na Letné, debatoval s úplně neznámými lidmi, kteří si jej prohlíželi s nedůvěrou a doufal, že někoho známého potká. Peníze mu došly vzápětí. Pil vodu z kohoutku na toaletách a kouřil každý den několik krabiček cigaret. Poslední kouř vyfukoval, když už měl v ústech novou cigaretu a odpálil si ji tou předešlou. Na jazyku měl pořád sucho. Nesnesitelné sucho a chuť dehtu a nikotinu. Hlad vůbec necítil. Cítil samotu.

Po čtyřech dnech jej úplně vyčerpaného, zarostlého a vyhladovělého našli dva pochůzkáři městské policie na lavičce ve Stromovce a nechali jej odvézt

do nemocnice, protože jak řekl jeden strážník druhému: „Ten vagus není už od pohledu duševně v pohodě.“ A v tom se ten obtloustlý chlapík jinak nevalného úsudku nemýlil.

V nemocnici zůstal něco přes týden, než se podařilo z té záplavy slov, která z něj tekla, vystopovat jeho jméno a příjmení a sehnat telefon na někoho z rodiny. První tři dny byl k nezadržení, pak pomalinku utichával a na konci pobytu bylo jasné, že manická fáze je pryč. Mohla za to psychofarmaka, která každé ráno polykal pod dohledem usměvavé masité sestry s blond přelivem. Jmenovala se Soňa a na Tomáše se snažila být co nejvíce milá. Odmítal ji oslovnout jménem, jak mu sama nabídla, protože ji považoval za původce všech negativních pocitů a ponížení, které zažíval, když mu jakoby mimochodem kontrolovala ústa, jestli spolkl prášky. S mírnou nechutí na ni vyplazoval jazyk, který musel i nadzdvihnout, což znamenalo, že pilulky opravdu spolkl.

Doma se strachovala pouze matka, která tu a tam vytočila číslo na policii, ale než telefon začal vyzvánět, sluchátko položila, bratři a otec byli obrnění trpělivostí, protože jeho zmizení nebyla nijak výjimečnou záležitostí. Skutečnost, že po něm bude pátrat policie, vlastně nic neřešila. Gabriel obtelefonoval pár známých, ale Tomáš nikde nebyl.

Ve svých dvaceti měl Tomáš svá životní traumata. Moc o nich nemluvil, ale všichni o nich věděli. Především chtěl být normální jako každý jiný, protože v těch světlých chvílích, které tu a tam přicházely, si

uvědomoval, že má, jak sám říkal, v hlavě brouka. Považoval to ale za nemoc těla, nikoliv hlavy, jak často zdůrazňoval.

Dalším traumatem, které ventiloval mnohem důkladněji, byla neschopnost navázat intimní vztah s jakoukoliv ženou. Neklid cloumající s každým klukem v osmnácti v přítomnosti žen jej uváděl do takového zmatku, že pokud ze sebe dostal vůbec nějakou myšlenku, jeho slova a věty se míchaly v takový chaos, že na konci jednotlivých vět nevěděl, o čem mluvil na začátku. Matně si uvědomoval, že sám sobě nerozumí. Chtěl zoufale milovat. Možná všechny, které kdy potkal. Ale byl jako slon v porcelánu a už po deseti minutách směřoval rozhovor směrem, který musel nutně vyděsit i ty nejprotřelejší.

Milostné trauma se mu alespoň jednou na prchavou chvíli poštěstilo zahnat. Gabriel, když už hrozilo, že by mohl něco provést a když už nemluvil o ničem jiném než sexu, po pár pivech, aby si dodal odvahy, přivedl vyděšeného a zakřiknutého bratra do night clubu na kraji Prahy. Podnik se jmenoval příznačně Sedmé nebe. Zimní páteční večery a noci bylo natřískáno. Šampaňským rozjařené dámy jevily o pohledného, dobře rostlého mladíčka mnohem větší zájem, než o obtloustlé a hlučné otce rodin s povolenými kravatami, kteří si přijeli ztopořit své pochroumané sebevědomí. Usměvavá a pohledná bruneta s pružnou postavou na prahu čtyřicítky v přiléhavých mini šatech, ne bez jistého šarmu,

kteřá si Tomáše okamžitě vybrala spíš než on ji, se mu pověsila kolem krku a do ucha vydechla: „Bude to poprvé, tygře?“ Tomáš nemusel odpovídat, měl to napsáno na čele. Gestem jako by odstrčila jinou kolegyni, která se bujaře na Tomáše věšela z druhé strany a v oblaku kouře mu navrhovala: „Můžeš nás mít obě!“

Tomáš ani nedutal. Chvěl se zmatkem a nevěděl kam s rukama, nevěděl kam se dívat. Horké pohledy poodhalených žen jej přiváděly do nevyslovitelného zmatku.

„Pán je panic, příště, drahá!“ zašeptala bruneta s úsměvem sňatkové podvodnice, aby to nebylo dvakrát slyšet. Po krátkém seznámení si odvedla úplně zkoprnělého Tomáše za ruku po dlouhé červeně osvětlené chodbě do zadních prostor, nad kterými visel rudý neonový nápis *privé*. Nekladl nejmenší odpor.

Gabriel si pohlednou brunetu se slunečními brýlemi nasazenými do vlasů na temeni z povzdálí prohlížel, ale jeho pohled se vždycky stočil do jejího hlubokého výstřihu. Po tom, co se zbavil jiné dámy, zdaleka ne tak půvabné jako ta bruneta, která už mírně podnapilá jevila zájem i o něj, si sedl ve vstupní hale na červené ošoupané kožené sofa, měřen dlouhými zkoumavými pohledy ochranky. Udělaní chlápkové s krátkým hranatým střihem zásohové jednotky bezostyšně civěli na Gabriela a asi se jim nelíbilo, že nesedí s děvčaty na place. Gabriel chvílemi pokukoval po jejich tetování na ruku

a v duchu si říkal, že jestli Tomáš něco vyvede, tak to bude bolet.

Po hodině se Tomáš vrátil do lokálu, na tváři široký úsměv, tichounce si pohvizdoval. Po vyplašeném výrazu nebylo ani památky. Sofie, jak si nechala říkat, přišla kvůli sprše na závěr později, když platili na baru. Na rozloučenou Tomášovi konečky prstů s úsměvem lehce zamávala. V tom gestu bylo cítit něco něhy. Nechtělo se mu domů, ale Gabriel jej, když zaplatil, vystrkal ze dveří rudě ozářeného Sedmého nebe do chladné noci v obavách, aby je tu někdo neviděl. Navíc měl strach, že by nafoukal.

Bez debat Tomáše nacpal do auta. Při cestě domů se mu pomalinku rozvazoval jazyk a o svém zážitku se zapálením vyprávěl do nejmenších detailů. „Myslím, že Sofii miluju“, pronesl, když už stáli před domem, „měla na zádech tetování, nádherné růžové květy.“ Gabriel obrátil oči v sloup. Chápal, že je zbytečné mu cokoli vysvětlovat, nebo rozmlouvat. Jen měl strach, aby se v noci nesebral a nevydal se zpátky do Sedmého nebe, nebo nevyprávěl o svém prvním erotickém zážitku rodičům, Tomáš ale usnul a spal celou noc jak batole, střežen napůl spící rodinou. Druhý den už o včerejším zážitku nemluvil. Mnohem později, mnohdy k pohoršení, ale i k pobavení okolí svou první zkušenost tu a tam přidával k dobrému.

Ten zážitek byl ale pro Tomáše natolik silný, že se po několika dnech, aniž by komu cokoli řekl, vydal znova do Sedmého nebe. Znudění vyhazovači, kteří

jako obvykle kouřili v zádveří cigaretu za cigaretou, byli se zakřiklým mladíkem, který se domáhal vstupu o půl páté odpoledne, rychle hotovi. Zkoušel to i telefonem, ale jinak sladký ženský hlas se jej snažil přesvědčit, že se jedná o omyl, že má zřejmě špatné telefonní číslo. Se Sofií se mu nepodařilo znova setkat. Stál ještě dlouho na protější ulici a čekal, jestli náhodou nepůjde kolem. Pak se mírně promrzlý vydal zpět na autobus. Na to aby do Sedmého nebe vyrazil sám v noci, když podnik žil svým vykřičeným životem, neměl dost odvahy ani peněz. Napsal jí ručně kostrbatým krasopisem několikastránkový dopis, jehož obálku nadepsal adresou podniku a jménem Sofie. Nedostal žádnou odpověď. Po pár týdnech si ani on sám nebyl jistý, jestli ji chce ještě vidět, protože vnitřní hlas mu neodbytně našeptával, že Sofie se mu záměrně vyhýbá. Dokonce by se dalo říct, že na ni zanevřel.

II.

„Do šaškárny,“ jak říkal ústavu, „mě nikdo nedostane, nejsem blázen“, opakoval tu a tam tvrdošíjně Tomáš. O tom, že tam ale dřív nebo později bude muset, nikdo nepochyboval. Všichni už s tou skutečností byli smíření, až na Tomáše. Plán byl předem připraven telefonicky. Otec odjel v tichosti už časně ráno, před stále více nepřítomným Tomášem se zmínil, že přijde z práce později. Ve skutečnosti měl čekat přímo před ústavem, kdyby na místě samém nastaly komplikace. Dohodl to telefonicky v jednom zařízení kousek od Plzně, kde byli ochotni jej hospitalizovat. Úřadující psychiatr a zároveň primář oddělení, byl zavalitý prošedivělý chlapík s širokým úsměvem, jako z reklamy na zubní pastu, který kolem sebe šířil vůni vášnivého kuřáka dýmky. S otcem se znali ještě jako malí kluci ze školy, ale pochopili, že se znají, až když se setkali. Chvilí s úsměvem vzpomínali na stará léta a pak dohodli všechny podrobnosti. Prohlédl si Tomášovy papíry a ve všem otci vyhověl.

„My si s ním poradíme, spolehni se, zklidnili jsme tu horší případy,“ srdečně se usmíval, když si při odchodu třáslí pravicí. Moc jej nepřesvědčil, spíše naopak.

Jeho pobyty v ústavech s volnějším režimem, nebo v chráněných domech končily naprostým fias-

kem. Tomáš měl ve své nemoci dar destruovat všechno kolem sebe, od zaběhlých zvyklostí a pravidel po mezilidské vztahy. Bylo obdivuhodné, jak všechno kolem sebe dokázal zpřevracet naruby.

To ráno bylo horko už časně a obloha zářila azurovou modří. Když Gabriel vyšel z domu, nic netušící Tomáš stál pod verandou, něco kutil u bicyklu a ani nezvedl hlavu, když na něj promluvil. Zeptal se, jestli si vzal prášky, přikývl, ale nevěřil mu a vsadil by se, že kdyby mu prohledal kapsy, našel by tam jeho denní dávku, jak mu ji matka připravila na podšálek ranního čaje.

„Je krásně brácho, co?“ prohodil jakoby nenápadně s rukama v kapsách a s hlavou zvednutou k obloze. Tomáš neodpověděl. „Klidně bych jel na výlet někam se vykoupat, určitě bude pěkný vedro,“ pokračoval Gabriel, aniž by se pohledem vrátil na zem.

Chvilku bylo ticho. Tomáš konečně zvedl hlavu, odložil šroubovák, zešíroka se usmál a podíval se taky k obloze.

„Já jsem se snad letos ještě nekoupal, člověče,“ konečně promluvil, „klidně bych jel. A kam chceš jet?“ Gabriel se v duchu zaradoval, že Tomáš beze-lstně leze do boudy, kterou na něj ušili.

„Musím se stavit napřed za Markétou, mám u ní ještě nějaký knížky,“ odpověděl a pohledem zavadil o Tomáše, „je na chalupě u Plzně, jak tam kousek za barákem mají rybník, můžeme si zaplavat.“

Markéta byla Gabrielova bývalá známost, která se s ním před časem rozešla. Ze začátku to nesl těžce,

nechápal její důvody, ale čas je lékař. Často mu telefonovala, aby mluvila o svých pocitech a Gabriel jí dělal vrbu. Nechtěl se tím zabývat. Všechno odkýval, tu a tam něco prohodil a čekal, až sama skončí. Chvilími ji nevnímal a tak měl problémy odpovědět, když se z ničeho nic na něco během svého monologu zeptala: „Ty mě neposloucháš!“ zvýšila nazlobeně hlas do telefonu. Rychle mu zašrotovalo v hlavě a vypadla z něj historka s rozmláceným autem, aby to zamluvil. V té chvíli jej napadlo, že by to na ni mohl navlíknout. Ta prosba nezněla nijak naléhavě, ale na to, aby odmítla, nebyla připravená a nakonec to byla ona, která mu volala a pořád ventilovala svoje problémy, jako by byli pořád spolu. Neochotně souhlasila, i když tušila, že na sebe bere docela nevďěčný úkol. K Tomáši měla rozporuplný vztah, vadila jí jeho nevypočitatelnost a vulgarismy, kterými ji častoval. Nemohla ustát ten zmatek, který z něj sálal. Měla za to, že se svou nemoc vůbec nesnaží překonat a naopak dává všem kolem, co proto.

Zato Tomáš měl v mezích svého chování k Markétě veskrze pozitivní vztah. Nechápal, že se k ní nemůže chovat jako ke svým bratrům, a tak se k ní choval se sobě vlastní neurvalostí a zároveň se skrytou něhou. Její přítomnost, jako u každé mladé ženy, jej uváděla alespoň načas do mírného zmatku, který mu zřejmě přes všechno dělal dobře.

„Markéto, máš fakt hezkou prdel!“, říkával a sám se tomu smál, jako by to byl ten nejlepší fór. Markéta byla velmi pohledná blondýna s modrýma očima,

menšího vzrůstu. Pro Tomášovy komplimenty měla ale pramalé pochopení. Naopak ji to pohoršovalo. Držela si jej pěkně od těla, protože z něj měla zároveň strach.

Když usedli do starého třídveřového sportáku, bylo v něm po ránu už horko, klimatizaci to nemělo, ani když to bylo nový, tak seděli s otevřenými okny a do auta se dral příjemný chladivý průvan. Tomáš se rozvalil na sedadle spolujezdce, nohy natažené na palubní desce, listoval v nějakém časopise. Gabriel si ještě z auta na oko odskočil, protože se snažil vpašovat do kufru auta tašku s Tomášovými věcmi, které mu matka nenápadně zabalila: pyžamo, kartáček na zuby a tak. Když mu v koutě podávala tašku, měla v očích slzy a Gabrielovi přeběhl mráz po zádech.

„Dejte na něj pozor,“ rozbrečela se a zmizela v útrobách domu.

Když se krčil za otevřeným zadním kufrem auta a co možná nejtíšeji nakládal Tomášovu tašku, cítil, jak se mu chvějí ruce. Rozhlížel se po starším bráchovi, který se tu od snídaně neobjevil. Nakonec se Tomáš v autě začne nudit, rozmyslí si to a už ho do auta po dobrým neposadíme, pomyslel si. Podíval se na hodinky, které ale na zápěstí nebyly. Zůstaly ležet pod zrcadlem v koupelně. Když už stál na prahu domu a chtěl vyběhnout nahoru po schodišti, ozval se dlouze klakson. U dveří řidiče stál starší brácha v bílém nátělníku a šortkách a troubil jak o závod.

„Jedu s vámi chlapci, já se tu nechci upéct,“ usmíval se a v jeho tváři nebyla ani stopa včerejší brunát-

nosti. „Budu řídit, ať to trochu odsejpá“, mrkl spiklenecky na Gabriela. Nic mu v té chvíli nepřipadlo nápadnější, než bratrovo světácké chování, ale Tomáš se tvářil nepřítomně, tak si Gabriel přes sedadlo řidiče vlezl dozadu. Starší bratr si pohvizdoval s bezprostředností sobě vlastní, jako by byl v té nejlepší náladě. Dokonce se pokoušel o žertíky, které Gabriela vyváděly z rovnováhy, protože měl pocit, že je to ta nejlepší cesta, jak to Plzně nikdy nedojet.

Když auto vyjelo, do přehrávače putovalo hned cédéčko se zběsilou balkánskou dechovkou, která se jmenovala Fanfare Ciocarlia. „Sexpistols proti tomuhle působí jako jazz, u kterého musíš každých deset minut tleskat, abys neusnul,“ pochichtával se brácha za volantem. Ty Rumuni se s tím rozhodně nemalovali! Průvan fičel, bráchovi pořád zvonil telefon, dechovka řinčela celým vozem a ten řídil a do toho randálu vyřizoval své telefonáty s takovou samozřejmostí, že to začalo vypadat jako naprosto idylický letní výlet. Když Tomáš dolistoval v půl roku starém Reflexu, opřel se čelem o okno, jako by vůbec nevnímal a soustředěně pozoroval ubíhající krajinu. Po chvíli, když ujeli notný kus cesty, pronesl suše z ničeho nic: „Hele, chtěl bych zajít za nějakým právníkem, můžeme zastavit?“ Se všemi to trhlo, jako by se dotkli drátu čouhajícího ze zásuvky. Jeden přes druhého, až s přehnanou vlídností se snažili Tomáši vysvětlit, že teď uprostřed lánu polí, asi dost těžko můžou zaskočit za nějakým právníkem pro radu. Na otázku proč vlastně potřebuje právníka, s vážným vý-

razem odpověděl: „Ztratila se mi občanka. Myslím, že mi ji někdo ukradl.“ Vysvětlili mu, že ztráta občanky se hlásí na obecním úřadě, ale Tomáš pořád trval na svém. Věděl, že když má občanku v kapse, může jít kamkoliv se mu zachce. Chlácholili ho, že si ji jen někde založil, což by nebylo poprvé.

Po chvíli přemlouvání se nechal přesvědčit, protože brácha už věděl jak na něj a rezolutně prohlásil: „Ou kej. Jedeme dál, když bude cestou nějaký právník, zastavíme!“. Tomáš jen neznatelně pokýval hlavou a byl zticha.

Když přijeli prašnou cestou k chalupě za rybníkem, Markéta stála před domem a do košíku trhala úplně černé třešně. Bylo po poledni a ona se natahovala ve vypasovaných šortkách a tílku od větve k větvi.

„Ty vole, to je fena!“, ožil při pohledu na Markétu Tomáš, zcela u vytržení. „To jako když s ní už nechodíš, tak bych jí mohl sbalit?“ Aniž se otočil a čekal na odpověď, vystoupil z auta a pronesl: „Tobě by to asi nevadilo, ne?“

„No, asi ne“, odpověděl nejistě a polohlasem Gabriel, protože netušil, co za trapas z toho vzejde, ale Tomáš jej už neslyšel a svižným krokem vyrazil za Markétou.

Oba bráchové chvíli beze slova sledovali přes čelní sklo auta Tomáše, jak pomalu přistoupil k Markétě, políbil ji na uvítanou na obě tváře, vzal ji košík s třešněmi a začal ji pomáhat trhat. Tomáš něco vyprávěl, rozhazoval rukama a Markéta se srdečně

smála a hřbetem ruky, tak aby se neumazala od sladké šťávy třešní, si stále posouvala blond vlasy z obličeje. Oba jedli třešně a kluzké pecky si vkládali mezi palec a ukazováček a stiskem je po sobě stříleli. Po chvíli se otočila, na oba do auta zamávala a rozjařeným posunkem jim pokynula, ať jdou za nimi.

„Ten je zase nastartovanej! Skoro jsem si myslel, že na ni hned skočí,“ spiklenecky si povzdechl brácha, jako by litoval toho tyátru a odepnul si bezpečnostní pásy.

„Já taky,“ odpověděl Gabriel. „Ale bud’ v klidu, Markéta by začala vrískat a asi i škrábat a kousat, takže počítám, že by si to hodně rychle rozmyslel.“

„Vždyť je Tomáš docela v pohodě,“ pronesla Markéta potěšena jeho galantním chováním bez vulgarismů, když bez Tomáše osaměli ve velké roubené světnici domu, kde byl příjemný chládek. Tomáš dokázal být ve svých světlejších chvílích nesmírně galantní a přívětivý, zvlášť šlo-li o osoby opačného pohlaví. Všichni ale věděli, že v pohodě rozhodně není. Dokonce někdo vyslovil i myšlenku, že by se měli vrátit domů a dát Tomáši ještě jednu šanci. Byl to nesmysl a všichni to věděli.

Na nějaké delší rozhovory už nebyl ale čas. Po tom co se vykoupli na hrázi rybníka, kde Markéta zůstala sedět na břehu a vypili jedno limo před hospodou na návsi, protože začínalo být nesnesitelné vedro, nasedli do auta na zpáteční cestu. Před tím ale stačil Tomáš vylít opodál sedícímu rybáři, kterému nebylo po chuti, že mu koupáním plaší ryby,

kýbl s živou návnadou. S nadšeným přírodopysným zájmem do kýblu nakukoval, což už tak od přírody dost nervózní strejda komentoval řadou za sebou jdoucích peprných nadávek. Tomášovy omluvy nechtěl přijmout. Nechtělo se mu věřit, že ten mladík je tak nešikovný, že mu vylil návnadu. Přesvědčení, že mu ji vylil schválně, nabyl rybář poté, co Tomáš vyděšený mrskajícími se rybkami v trávě, začal ryby házet do rybníka. Chtěl je jen spontánně zachránit.

„Jedeš od toho, ty hajzle!“, zařval rybář, což byla pro Tomáše konečně jasná pobídka k rychlému odchodu.

„Hele, proč jsme tak rychle odstřelili, mohli jsme tu ještě zůstat, když je tak krásně,“ ošíval se očividně nespokojený Tomáš, „přece jsme se tu neplaňovali v tom horku kvůli půlhodině ve vodě.“ Brácha odpověděl něco v tom smyslu, že všeho moc škodí, ale Tomáše tou odpovědí moc neuspokojil. Všechno probíhalo vcelku hladce, ještě když se vydali na Plzeň, seděl Tomáš v klidu, ale v momentě, kdy zpozoroval silniční ukazatel s nápisem Dobřany začal sebou šít.

Za další zatáčkou se Tomáš začal rozhlížet na všechny strany a Gabrieli bylo jasné, že ví, co je v Dobřanech. Netušil, jestli tam Tomáš někdy byl. Z reproduktorů uháněla zběsilá balkánská dechovka a vítr profukoval celou kabinou. V autě panoval stav beztlíže.

„Potřeboval bych se vyčůrat,“ pronesl Tomáš. Nikdo mu ale neodpověděl. Gabriel horečnatě uvažo-

val. Bylo jasné, že když pustí Tomáše ven, tak ho budou s bráchou honit po polích a hájích a do auta jej už nedostanou. Určitě ne po dobrém. Představoval si, jak Tomáš utíká s rozepnutým poklopem k lesu a oni s bráchou za ním.

Nervózně natákal do telefonu smsku: ne aby tě napadlo zastavit ty vole!!!, když pípla, brácha si vytáhl telefon z přihrádky dveří, přečetl si ji a aby ulevil napětí ve voze, teatrálně zařval: „Jo, tak tahle mě miluje!“ Výsledek byl ale úplně opačný, protože Gabriel netušil, jestli je to ta jeho smska a nebo jestli bráchovi fakt nepíše nějaká ženská. Markéta se na sedadle spolujezdce tvářila, že je vzduch. Tomáš si je oba vyplašeným zrakem prohlížel a nikdo v té chvíli v autě nevěděl, na čem je.

„Hrozí, že se pochčiju!“, zařval přes celé auto Tomáš.

Zase ticho. Projížděli malou vesničkou. Gabriel byl ve střehu, protože začínal mít obavy, aby Tomáše nenapadlo vyskočit za jízdy přes Markétu dokořán otevřeným oknem spolujezdce. Byl si jistý, že Tomáš je takového kaskadérského kousku schopen. Nic netušící Markéta se začala potichu za Tomáše přimlouvat, ale pochybnosti o tom, jestli se bude zastavovat nebo ne, rozptýlil až brácha, když rozhodně, ale se smíchem prohlásil: „Ať je v klidu a vezme si tu plastovou láhev od vody, za chvíli zastavíme,“ čímž myslel, že potřebu může vykonat přímo v autě.

V ten moment si Tomáš odepnul pásy a vystartoval, začal se cpát přes Markétu z okna jedoucího

auta ven. Gabriel jej chytl za límec trička a strhl zpátky na zadní sedadlo. Švy na tričku zapraskaly. Brácha prudce přibrzdil a stočil auto ke krajnici, kde zastavil. Markéta se celá otočila na sedadle spolujezdce a zavřískla: „Tomáši, co blázníš!“ Tomáš sebou ještě chvilku smýkal, ale v zápětí se jakoby rezignovaně uklidnil a dosedl do sedadla.

Pak se hned na to, jako by čekal na další moment překvapení, vymrštil s mnohem větším důrazem směrem k oknu. To už ale vystartoval z místa řidiče i brácha. Chvíli se zmítali v divokém klubku, Markéta bleskově opustila místo spolujezdce a vystoupila z auta, zběsilá balkánská dechovka uháněla, auto se při té tahanici houpalo jak na vlnách ze strany na stranu, směrovky blikaly střídavě s dálkovými a tlumenými světly, podle toho, jak je brácha svými výkopy zapínal a vypínal, vozy, které je mījely, zpomalovaly a následně dlouze troubily klaksonem. Manželský pár důchodců byl dokonce tak zvědavý, že zastavil takřka v protisměru vedle auta a bezostyšně sledoval tu interesantní tahanici uvnitř vozu. Kdyby nezavazeli protijedoucím autům, dodívali by to zřejmě až dokonce. Brácha na toho důchodce udělal posunek pěstí, což byla dostatečně výmluvná pobídka k pokračování v cestě.

Tomáš bojoval, ale po chvíli to vzdal, Gabriel se nasoukal zpět na své místo, Markéta nastoupila zpátky do vozu, zavřela točící klikou okno, natlačila se zády uvnitř vozu do rohu, který tvořily dveře a palubní deska, aby měla celý interiér auta jako na dlani

a nervózně si posunula dlaní vlasy z obličeje: „Doufám, že to už bylo všechno!“ A tvářila se mírně znechuceně, když si sedala do sedadla spolujezdce. Jelo se dál. Všichni byli zpocení, udýchaní, měli potrhané rukávy a oči podlité krví.

III.

Když zastavili před branou ústavu, Tomáš potichu vydechl: „Kluci, já tam nechci, já chci zůstat na svobodě.“ U auta stál otec, v jedné ruce držel vyplněný přijímací protokol a v druhé Tomášovu pohřešovanou občanku. Náměstí s parkovištěm zelo prázdnotou.

„Kde jste, za chvílku zavírají příjem!“ Otec se sklonil k oknu řidiče, které brácha pomalu stočil klikou, dveře neotevřel asi proto, aby se Tomáš nezačal zase bezostyšně sáčkovat ven z auta. Ta otázka nepotřebovala odpověď. Viděl vyplašený Markétin pohled a svoje syny, kteří vypadali jako tři ztřískaní delikventi po policejním zátahu. Tomášovi se nenápadně začal vybarvovat modrounký monokl pod okem, brácha si utíral zakrváceným papírovým kapesníkem nos a Gabriel si prohlížel natržený rukáv od košile, jako by usilovně přemýšlel, jak to ještě rychle uvést do původního stavu.

„Proboha, co se to tu děje,“ obrátil se jako by na Markétu. Mlčela. Sklonila pohled, otočila hlavou a dívala se na druhou stranu.

„Já věděl, že mi ho někdo ukradl,“ zašeptal Tomáš neslyšně. V tu chvíli se smířil s osudem. Začal být i po tom všem překvapivě klidný. Pochopil, že to celé je dopředu připravený komplot, ve kterém Černého Petra dostal táta, protože tím, že mu sebral ob-

čanku, se v jeho očích stal zosnovatelem jeho budoucích a nikdy nekončících pobytů v psychiatrických léčebnách. Díval se na oprýskanou bránu, pozoroval postavy v zamřížovaných oknech jednotlivých pavilónů, prohlížel si bíle natřené lavičky v parku, na kterých posedávali pacienti, ke kterým si měl přisednout i on.

Cítil jak mu natéká oko a jak mu hoří a červenají uši. Když vystoupil z auta, na malou chvíli jej ještě napadlo, že by se mohl rozběhnout a zkusit všem utéct, ale když se nenápadně podíval na bráchy a viděl, jak jsou ve střehu, tušil, že by jim neutekl. Cítil zase to rozrušení. Navíc se všichni dívali jen na něj, takže moment překvapení byl nenávratně pryč. Cítil se všemi zrazený a osamělý. Nekonečně osamělý. Dlouze, až nepřítomně se díval na vyplněný přijímací formulář, který před něj položili na zaprášenou kapotu bráchova vozu a do ruky mu vtiskli pero. Snažil se jej číst, ale řádky se vlnily a motaly, takže obsahu slov, které v duchu četl, nerozuměl. Bleskla mu naděje, že přeci jen by to nemusel podepsat, zvedl oči od kapoty a chtěl říct: Já to nepodepíšu! Chci zůstat na svobodě! Ale mlčel.

„Podepiš to, prosím tě, Tomáši, víš sám, že to tak bude pro všechny lepší,“ předběhl ho prosebným hlasem otec.

Beze slova a rezignovaně podepsal. Těch papírů, které podepisoval, bylo několik, věděl, že by si je měl podrobně přečíst, ale bylo to zbytečné. Motalo se mu hlavou: Je to v pytli, zavrou mě do šaškárny! Ale mlčel.

Zavalitý, prošedivělý doktor s pivním břichem na příjmu se tvářil velmi přátelsky a zatímco zcela apatickému Tomáši sestra měřila tlak, vážila jej a měřila, doktor potichu debatoval s otcem a prohlížel si Tomášem podepsané papíry. Sestra mu něčím namažala nepříjemně tuhnoucí monokl, dostal naškrobené erární pyžamo a župan. V rohu místnosti stáli v tichosti bráchové. V plastovém kelímku na stole na něj čekala první tableta se sklenicí vody. Nebránil se. Spolkl ji a zapil vodou. Cítil, že zmatek je definitivně pryč.

S nikým se nerozloučil, otec jej objal, ale Tomáš stál strnule, nezúčastněně. Sestra zaklepala na dveře, které neměly zevnitř kliku, někdo otevřel a Tomáš vstoupil do přijímacího vestibulu. Ústavní sestra potichu zabouchla dveře...

„Hele, řeknu ti fór, aby jsme tu z toho neumřeli,“ obrátil se brácha na Gabriela, když před ústavem na parkovišti otec s Markétou nasedl do svého auta a odjel.

„Mám ho od Tomáše,“ zazubil se. „Zvířátka v lese vyhlásila volnou lásku, znáš to?“ Gabriel neodpovídal a díval se nepřítomně na vyprázdňené náměstí. „Přestala se navzájem mezi sebou požírat a lovit a věnovala se volné lásce“, pokračoval, „na všechno dohlížel králík, a to tak, že obíhal všechny páry a kontroloval, jestli všichni jedou v té bezva love parade. Liška s králíkem, tetřev s koroptví, divočák se srnou a tak. Když přiběhl k medvědovi, stál na mýtině u potoka a měl natažené kondom. Králík říká:

Medvěde, ne, ne, ne, když volná láska, pak bez ochrany! A medvěd na to: Králíku, neblázni užíváme si s užovkou!“

Gabriel zvedl hlavu a s výrazem bez chuti ze sebe vyplivl: „Blbče!“ Po chvilce dodal: „Bráchu jsme právě odvezli do blázince a ty tu ze sebe sypeš nějaký připitomělý fóry!“

„Právě proto, brácho, protože kdybych ze sebe nesypal ty pitomý fóry, můžu se tam jít klidně dobrovolně přihlásit taky.“

Sedl si do auta, které stálo jako jediné na ohromném parkovišti, rozvalil se na sedadle spolujezdce si začal ve zpětném zrcátku prohlížet svoji zakrvácenou nosní díрку, ze které mu čouhal kus papírového kapesníku.

IV.

„C' est beau la vie!“ říkával často Jacques, malý šlachovitý francouzský chlapík přívětivého zevnějšku. Ta věta byla s jeho širokým úsměvem tak nakažlivá!

Míval výraz severoamerického indiána, který si zřejmě trochu pěstoval. A i kdyby ne, jeho lesklé, místy prošedivělé dlouhé havraní vlasy obepínající tvář s nosem jako skoba jej klidně jednou mohly pasovat do role náčelníka Sedícího býka v nějakém hollywoodském trháku. Realita byla mnohem prozaičtější. Rodiče byli z Marseille a pár let po válce se usadili v Paříži v severní čtvrti La Villette, protkané vodními kanály. Tam se taky narodil. O moc víc o něm nikdo nevěděl. Na první pohled vypadal velmi mladě, ale když se mu někdo zahleděl do jeho věčně opálené tváře, musel si nutně položit otázku, jestli je mu třicet nebo padesát. Obojí mohla být pravda. Jeho čtyřletá závislost na heroinu ho bezesporu poznamenala. Někteří heroinisté se zakonzervují i mentálně a zůstávají do konce života stále na mentální úrovni věku, kdy se stali závislými. To ale nebyl Jacques. Pravidlo odpovídalo pouze vizuálně, a to natolik silně, že si mnozí opravdu nebyli jisti, jestli mu není osmačtyřicet a třikrát týdně nechodí za svým vizážistou na obličejové injekce botulinu, nebo se griluje v soláriu, aby vypadal, jak vypadá. Dalo by se říct, že pro ženy všeho věku byl velmi atraktivní typ.

„To by ale nesměl hulit ty žitanky,“ namítala Markéta, když byla dotázaná, jestli se jí Jacques líbí, že o něm pořád mluví. Podle toho, co četla v magazínech pro ženy, byla skálopevně přesvědčená, že kouření mnohem víc škodí pleti, než plicím. Tvářila se mírně znechuceně. Hulil jak fabrika. Což byla pravda.

Platil za člověka, který svůj boj s heroinem vyhrál, živil se napůl jako knihkupec a když se usadili v Praze s Beatrice, byli považováni pro svůj šarm za mimořádně oblíbenou dvojici, jaká však byla jejich minulost, nikdo pořádně nevěděl. Pravda byla, že když byla příležitost, něco se slavilo, nebo se objevili na nějakém soireé, vždycky měl po kapsách hroudu hašiše. Jaques vesele balil jointa z tmavého tabáku, který rozdrobil z tlusté žitanky, což většinou pro ty neuvyklé bývala pekelná kombinace. On sám si ten hustý dým náruživě vychutnával. Mnozí si kladli otázku, jestli heroin nesubstituoval za gandžu, ale to byl nesmysl, který se ventiloval jen pro to, aby řeč nestála. Ač byl jako společník velmi zábavný, o sobě mluvil jen zřídka.

„Naposledy jsem přijel do Afghánistánu na konci roku v sedmdesát devět,“ vyprávěl. Bylo to v době, když začali Rusové obsazovat předměstí Kábulu. Šel na francouzskou ambasádu, protože mezinárodní letiště bylo už zavřené a všude byl zmatek, říkal si, že je v pěkném průseru, zrovna evakuovali, tak se se zbytkem Francouzů dostal zpátky do Paříže vojenským speciálem. Let s mezipřistáním v Turecku byl

srašný, sedělo se na tvrdých lavicích, v letadle byla strašná zima a v hluku motorů nebylo slyšet vlastního slova. Na zádech měl ohromný baťoh a v každé ruce jeden starý lodní pytel se jmenovkou a hodnotí ještě z dob, kdy sloužil základní vojenskou službu u válečného námořnictva. Kvůli těm lodňákům se jej nikdo v tom zmatku na nic neptal, mysleli si, že patří k armádním zaměstnancům ambasády. Sluncem vybledlé lodňáky měl nacpané jen oblečením a v tom byl ten vtip. Když odlétal z Kábulu naposledy, do letadla mu je pomáhali nakládat chlapci z cizinecké legie, tvářili se vyděšeně a nepřístupně a jediné co je zajímalo bylo, kdy se letadlo odlepí od země. Městem zněla ojedinele střelba. V Paříži mu pak lodňáky vykládala armáda a policie.

„To byl zvláštní pocit. Měl jsem tam tak čtyři až pět kilo docela kvalitního opia,“ pokračoval. Afghánistán zmítaný komunistickou anarchií byl ideálním místem. Pár let tam létal skoro čtyřikrát nebo pětkrát do roka a nikdy se nevyskytl žádný problém. Měl samozřejmě strach a do každého zavazadla přibalil papírový sáček s nějakými ostrým afghánským kořením, kdyby jej na letišti očichával pes. Ale to byla spíš jen psychologická pojistka. Tahal s sebou taky cepín, chlupaté a na koncích rozpletené horolezecké lano a nějaké otrískané karabiny, aby iluze vysokohorského turisty byla dokonalá. Jen jednou se mu začali v těch báglech přehrabovat, ale když se mu z věcí začal sypat hnědý prach s pískem a pouštním prachem, kterého byly všude mraky, nadutí cel-

níci mu věci nechali naházet zpátky do zavazadel: „C' est quoi cette bordel! D' où vous voyagez Monsieur? “ nadávali, když viděli zašpiněného a vyhublého turistu, který přiletěl odněkud z Hindukúše se smradlavými zavazadly a dělal jim svinčík na stole. Ve své bohorovnosti je nenapadlo si té špíny líznout. Chutnala by nahořkle.

Pokaždé nakoupil na tržnici od vesničanů v horách opium, dlouho se smlouvalo, než byla cena přijatelná, ve vápenné vodě tu hnědou hmotu z igelitového sáčku rozpustil a vypral v tom všechno oblečení, co měl, opatrně je sušil na slunci, aby ztráty byly co nejmenší. Poradili mu to dva Holand'ané, se kterými se potkal v Kábulu při první návštěvě Afghánistánu. Proceduru opakoval tak třikrát. Problém byl v tom, že přes den bylo děsivé horko, slunce žhnulo a v noci skoro mrzlo, což nebylo zrovna nej příjemnější, když všechny věci včetně spacáku byly ještě mokré, ale schlo to rychle. Dával si pozor, aby jej vesničané, u kterých se za pár afghání ubytoval ve velice nuzném domě, neviděli kouřit opium. Klesl by u nich v ceně, ale ty chladné noci se daly překonat jen v kouři opia.

V Paříži pak koupil ve starožitnostech staré dřevěné válečky v litinovém ozdobném rámu na ždímání prádla, kterými dostával zpátky stejnou cestou opium. S tím, aby z několika kanystrů hnědé břechky dostal pár kilo čistého heroinu, mu pomáhal u sebe doma v koupelně spolužák z lycea Henry, chemik, beznadějně závislý na heroinu. Vždycky se rozdělili,

část heroinu si nechali pro svoji potřebu, zbytek prodali dealerům, kteří postávali kolem stanice metra Stalingrad. Prodali to vždycky najednou, přestože čím větší množství, tím nižší cena. Prodávat to v malém byla sebevražda, protože dealeri ze Stalingradu byli vyhlášení drsníci a policajti měli své informátory všude. Navíc ty, kteří chtěli v klidu provozovat svůj business museli platit policajtům z protidrogového desátky, aby je nechali na pokoji a v případě policejního zátahu poslali zavčas echo.

„Henry je dneska už po smrti,“ vyprávěl Jacques takřka nezúčastněně, „měl mnohem méně štěstí než já!“

Kamarádili spolu už jako malí kluci, dokonce chodili i se stejnýma holkama. Poprvé přijel do Afghánistánu s partou kamarádů, mezi nimiž byl právě Henry, jen na měsíc jako turisté. Najali si průvodce a koně, každý si koupil starou pušku, kterou si museli na radu průvodce, přehodit přes záda, aby už z dálky bylo vidět, že jsou ozbrojení. To prý na místní loupežníky platilo. Ta jeho vypadala obstojně, na hlavní bylo vyryto Mauser 1898, což samo o sobě dávalo tušit, že nebude k použití, ale pákový závěr fungoval, jen drážkování hlavně uvnitř bylo úplně vyžrané od rzi. Deset nábojů, které dostal k pušce, se ani nikdy nepokoušel naskládat do rezavého zásobníku. Křižovali tehdy relativně bezpečný Afghánistán na koních, lidé byli velice pohostinní a vstřícní.

Všude byl k mání za pár afghání černý hašiš. Byl konec léta a zrovna se sklízelo konopí. Vesničané

rostliny vytrhali na kamenitých polích i s kořeny a těmi je zavěsili v chatrči na provazy natahané od stěny ke stěně, stonkem dolů. Chatrč byla doslova narvaná konopím. Mladí nahatí kluci, jen s kusem hadru kolem pasu, se s veselým křikem prodírali chatrčí mezi konopím, hráli nejspíš na honěnou, a na těle jim ulpíval lepkavý pyl, který pak dospělí obratně dřevěnými špachtlemi z neposedných chlapců po chvilkách seškrabávali jako prvotřídní černý afghánský hašiš. Všichni se smáli, nejvíc ti kluci poškrábání od drsných stonků čerstvého konopí, ale zjevně jim to moc nevadilo.

Zažili dokonce zemětřesení. Bylo to v noci, když všichni spali na zemi kolem ohně ve spacácích. Slyšeli něco jako vzdálené dunění a zem se s nimi mocně zachvěla. Trvalo to jen několik sekund. Dva afghánští průvodci vyskočili hned na nohy, zvedli mračno všudypřítomného prachu a začali hlasitě láteřit a za každou větou zpěvavě opakovali Alláh, Alláh a snažili se co nejrychleji uklidnit koně, kteří se začínali plašit. Byli ale vždycky svázaní po dvou, přičemž jeden z páru měl svázaný řemeny přední nohy. Příhoda zdaleka nejvíc rozrušila oba průvodce, než jim svěřené a dezorientované Evropany. Byli ale už zvyklí na ledacos. Třikrát denně museli slézt z koní a čekat, až průvodci učiní rituální očistu v deci vody, kterou si odlili z vaků z kozí kůže, protože víc si na mytí nemohli v té vyprahlé pustině dovolit, a pak se zaujetím sledovali, jak za pomoci kompasu zjišťují, kde je Mekka, pokládají ušmudlané

koberce do prachu a na kolenou se modlí, za podivného nemelodického zpěvu jednoho z nich.

Bylo jich tam osm. Jednoho dne všichni jen tak ze zvědavosti usedli do opiového doupěte, nechali si uvařit čaj a nacpat dýmku opiem. Za pár dní měli letět, tak chtěli něco zažít. Do jednoho se pozvraceli a o nějakém kosmickém zážitku nemohla být řeč. Jacques a Henry to pak vyzkoušeli druhý den ještě jednou. To se jim stalo osudné. Probrali se asi po měsíci, když je rozezlený Afghánec, majitel podniku, vyhazoval z čajovny, kde celou dobu leželi v oblacích opiového dýmu. Hrozně křičel, poléval je otřískaným plastovým vědrem s vodou, kopal do nich, aby je vystrnadil z kamenné chatrče. Staří Afghánci postávající na návsi se hlasitě smáli. Ničemu v té opiové mlze nerozuměli, ale i v tomhle stavu bylo jasné, že došly peníze, a tak přestali být vítanými hosty. Zbytek výpravy byl neznámo kde, nejspíš zpět ve Francii, letadlo uletělo před měsícem, koně a rezavé pušky někdo ukradl. Zbyly jen poloprázdné vykradené batohy. Tak to začalo.

Cestovali s těžkými abstinenčními příznaky, chvílemi na ně šly mdloby, dostávali křeče do nohou a oba měli děsnou zácpu, která činila pobyt na záchodech, jenž už tak byly dost děsivé, nesnesitelným. Nemyli se týdny. Na dně jedné zapomenuté kapsy našli ještě nějaké dolarové bankovky a tak měli alespoň na jídlo a na zaplacení řidičům nákladáků, kteří je brali na korby. Tak projížděli Afghánistánem. Opiovým doupatům se vyhýbali oklikou,

z pachu opiového kouře jim bylo oběma na zvra-
cení. Na cestě zpět do Kábulu navštívili úplně zubo-
žení jakési město, jehož starostou byl otec zavraž-
děného Ahmada šejka Masúda, hlavy pozdější
protitalibánské opozice. Ten jim pomohl. Půjčil jim
koně a zdarma poskytl průvodce. Postěžovali si, že
byli okradeni, ale o opiu taktně pomlčeli. Vypadali
natolik zuboženě, že se jim nedalo nevěřit. „Půso-
bil jako zjevení. Přijedeš do nějaký díry uprostřed
Afghánistánu, přivedou tě do domu někoho na způ-
sob starosty, protože Evropany tam neměli moc
často, se všemi se domlouváš pořád rukama no-
hama, a tam stojí mladej chlápek, syn starosty,
který je na rozdíl od ostatních oholený a mluví
plynně francouzsky,“ pokračoval Jacques. Před tím
než Al-Kajda poslala k zemi newyorský dvojčata,
odpálili se i s Masúdem dva talibáni, kteří se vydá-
vali za novináře a chtěli s šejkem, který byl velkou
mediální hvězdou, udělat rozhovor. V kameře, jež
zřejmě nefungovala, měli nacpáno půl kila plas-
tické trhaviny. V tu chvíli Gabriel o pravdivosti jeho
vyprávění zapochyboval, ale nic nenasvědčovalo
tomu, že by si vymýšlel. Znal tu historii z novin
a matně si ji vybavoval.

„Opium tě vynese do nebe, ale zároveň, když se
pomalu začne opiový mrak, na kterém letíš jak na lé-
tajícím koberci, rozplývat, padáš z ohromné výšky,
míjíš zem, kde by ses chtěl zastavit, čekáš tvrdý ná-
raz, který bude bolet, ale tvůj pád pořád pokračuje,
země nikde a propadáš se hluboko pod ni do pekel-

ných hlubin,“ glosoval zkušeně Jacques. Věděl moc dobře, o čem mluví.

Dál už byl ten příběh jako mnoho jiných. Přísun opia se díky nenasytné rozpínavosti sovětského Ruska zastavil a Jacques a Henry zůstali na suchu. Přestali se vídat a každý žil jak to šlo mezi bezdomovci a narkomany, zalezlý na temných místech, jako jsou zbořeniště, nebo opuštěné továrny na předměstí, aby v podvečer vyrazil a drobnými krádežemi získal prostředky na další dávku heroinu od starých známých dealerů z metra Stalingrad.

Role se otočily. Prapůvodcem všeho zla nebyl jenom heroin, ale hlavně dealeři. „Ti smradi zvyšovali brutálně ceny, podle toho, jak moc jsi potřeboval svoji dávku,“ rozčiloval se Jacques. Takže celou dobu žil v trvalém stresu, co bude zítra. Po dvou letech zemřel Henry na všeobecnou sepsi, Jacques se to dozvěděl, až když utekly tři měsíce od pohřbu. Henryho smrt jím hluboce otřásla a vyburcovala jej z netečnosti. Zlomilo se to v něm. Pochopil, že jeho vlastní smrt je jen otázkou času. „Héro z tebe udělá zvíře, když to voziš takovým způsobem jako já, máš to všude, při abstáku jsi úplně mimo, a tak žvýkáš jak idiot svetry který jsi měl v Afghánistánu, i když jsou desetkrát vyprané, ale tu chuť tam pořád cítíš, olizuješ kožený propocený řemínek od hodinek a pořád to cítíš!“ Henry jej vlastně zachránil, pochopil, že musí začít úplně znova, a tak všechno oblečení a věci denní potřeby jednoho dne vyhodil do kontejneru na ulici a koupil si v supermarketu nový laciný

tričko, trenky a teplákovou soupravu a jedny žabky, protože na boty už neměl.

„Vypadal jsem jako ty arabský kluci z pařížského předměstí, kteří na sobě nenosí nic jiného a do pětatřiceti sní o tom, že jednou budou slavní fotbalisté jako Zidane,“ pokračoval bez jakéhokoliv vzrušení ve tváři Jacques, „když jsem jel v metru, pokřikovali na mě arabsky, protože si mysleli, že jsem Alžíran!“

Po půl roce a několika týdnech na metadonu byl z toho venku, začal pracovat, nejprve jej zaměstnali ve skladu jednoho knihkupectví v Latinské čtvrti a po pár měsících ho poslali z šera skladiště přímo do prodejny, protože kdosi z prodavačů onemocněl. Všimli si, že umí mluvit s lidmi a je docela sečtělý. A tak už zůstal v krámě. O jeho minulosti nikdo nic nevěděl, nemluvil o ní a nikdo se ani neptal. Nebyl důvod, patřil k těm nejoblíbenějším a nejsvědomitějším zaměstnancům. Do práce chodil v čas a bylo na něj spolehnutí. Mezi prvními měl vždycky přečtené knižní novinky od nakladatelství Gallimard, které se objevily na pultu, takže se v literatuře orientoval jako málo kdo. Dlouze a rád debatoval se zákazníky, upozorňoval je přímo v knihách na zajímavé pasáže, rád organizoval autorská čtení a prodával na nich knihy, protože posluchači a čtenáři většinou rovnou na místě podlehli kouzlu okamžiku a chtěli si hned knihu koupit.

Měl knížky rád. Dokázal být úžasně akční. Když byl v Paříži na návštěvě americký spisovatel a skandalista Charles Bukowski a v jednom večerním de-

batním pořadu francouzské televize, kde se dostavil namol opilý, udělal skandál, takže emise musela být k pobavení diváků přerušena, Jacques neváhal a ještě toho večera naložil ze skladu do dodávky knihkupectví všechny jeho knihy, které jinak moc na odbyt nešly. Druhého dne ráno už stál s úsměvem za pultem, kde udělal místo na hromadu knih, kterou časně ráno před otevřením vyložil. Ještě ten den se k radosti le patron všechny prodaly.

Pak se jednoho dne, po několika letech v knihkupectví, naskytla příležitost otevřít si vlastní antikvariát a Jacques neváhal. Musel však své zaměstnání opustit, protože taková nevěra by se nikomu nelíbila. Jelikož by jej staré knihy zřejmě neuživily, začal pracovat v jedné pizzerii nedaleko stanice metra Odéon, byl ale svým pánem a ta práce se mu líbila.

Později si našel Beatrice, která pracovala v agentuře zabývající se módou. Zůstali by zřejmě žít v Paříži v podnájmu v malém bytě v Latinské čtvrti, kdyby se jednoho dne na bujaré oslavě narozenin jedné módní celebrity, kterou ani neznal jménem, v nočním klubu kousek od Jardin de Luxembourg, nešel vyčůrat.

Nikoho tam neznal. Vlastně přišli s Beatrice jen na chvíli ochutnat delikatesy, pod kterými se prohýbaly stoly, pilo se výborné červené víno a pestrobarevné koktejly, ze kterých pak bylo roz dováděným manekýnám ráno pěkně zle, cvakaly fotoaparáty paparazziů a kde kdo se chtěl v té bulvární slávě blejsknout. Beatrice s někým chvíli s plnou pusou deba-

tovala, ale Jacques se moc nebavil, ti lidé mu připadali jako z jiné planety. Když už nevěděl kudy kam, zeptal se, kam by si mohl odskočit.

Stál a močil u mušle na poloprázdných toaletách, když k sousedním mušlím přistoupily dva typy. Jacques ucítil z jejich dechu, potu, moči a všech pórů těla heroin. Všechno se v něm začalo bouřit. Cítil slastný heroin. Po strašné hořkosti, která jej ničila a kterou si pamatoval z doby, kdy v tom byl až po uši, nebyla skoro ani stopa. Cítil tu chuť na jazyku. Ti dva opálení modelové mezi sebou nemluvili, jak byli sjetí. Nebyli to žádní blázniví kokainisti, kteří v pozitivní a radostné náladě, našlapaní altruismem, při šňupání bankovkami srolovanými do ruličky, olizují počůraný záchodový prkna v kabinkách nočních barů a klubů a náhodou se přimotali k heroinu. Pohybovali se vysoko nad oblaky, někde ve stratosféře, kam kokainisti běžně nikdy nevyletí. Když se mu jeden z nich jen tak mimochodem podíval nepřítomným pohledem na odchodu do očí, uviděl roztažené zornice na překrveném bělmu. Roztřepala se mu kolena. Všechno v něm vřelo tím pachem, až se mu začalo dělat špatně od žaludku. Sucho na jazyku a ten známý pocit zmatku zažíval při každém abstáku.

Věděl, že dřív nebo později by do toho spadl znova. Věděl, že by si jej v Paříži heroin našel sám. Pocítil hrůzu, když si uvědomil, jak na něj pořád, byť jen pach z heroinu, působí a zmocnila se ho panika. Věděl, že musí pryč, jinak to skončí katastrofou a začal přemýšlet, co dál. Po jedné probdělé noci

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.